

Joroisten vesienhoitoryhmän kokous 2/2024

Aika	torstai 12. joulukuuta 2024
Paikka	Joroisten kunnantalo / Teams, Huutokosken kalanviljelylaitos
Läsnä	Petri Miettinen tekninen johtaja / Joroisten kunta Jukka Hirvonen Pohjois-Savon ELY Tuulikki Miettinen Pohjois-Savon ELY Jarmo Pyysalo Sysmäjärven osakaskunnan edustaja Tiina Kontio SKVSY Eeva Koivula Pro Joroisselkä Arnevi Rautanen Eläköön Valvatus Sanna Katajamäki Pohjois-Savon ELY Aarni-Matti Mäntyselkä Pohjois-Savon ELY Veli-Matti Vallinkoski Pohjois-Savon ELY Antti Kanninen Pohjois-Savon ELY Eero Jäppinen Joroisten osakaskunta / Pro Joroisselkä Viljo Savolainen Joroisten osakaskunta Risto Salko Virtasalmi-Joroinen kalatalousalue Marika Limatius ympäristösihteeri / Joroisten kunta
Teams	Sakari Häyrinen – Sysmäjärven osakaskunnan hoitokunta Teemu Hentinen Pohjois-Savon ELY Petri Nieminen Pohjois-Savon ELY

- Kokouksen avaus ja järjestäytyminen**
Petri Miettinen toimi kokouksen puheenjohtajana ja Jukka Hirvonen sihteerinä.
- Edellinen kokouksen pöytäkirja**
Petri Miettinen kävi edellisen kokouksen sisällön lyhyesti läpi. Pöytäkirjat ja muut kokousmateriaalit löytyvät Etelä-Savon Vesienhoidon nettisivuilta: https://esvesien-hoito.wordpress.com/joroisten-juvan-ja-rantasalmen-seutujen-vesienhoito/jojura_koukset-ja-neuvottelut/
- Joroisvirran reitin padotus- ja juoksutusselvitys (tilannekatsaus ja tuleva kysely), Tuulikki Miettinen ja Aarni-Matti Mäntyselkä, Pohjois-Savon ELY-keskus**

Tuulikki Miettinen esitteli Joroisvirran reitin padotus- ja juoksutusselvityksen hanketta. Hankkeessa arvioidaan mm. ilmastomuutoksen vaikutukset vedenkorkeuksiin, mahdollisuudet Joroisvirran tulva- ja kuivuusriskien vähentämiseen ovat hankkeen keskiössä ja tarvitaanko nykyisiin lupamääräyksiin muutoksia näiltä osin. Työ jakaantuu viiteen eri osaluokkaan, mukana ELY:t, SYKE sekä sidosryhmät. Hankkeessa selvitetään uudet mahdolliset ylä- ja alarajat vedenkorkeuden säännöstelylle, lisäksi muut mahdolliset toimenpiteet kohdealueella tulva- ja kuivuusriskien vähentämiseksi. Vuoden 2025 loppukesällä/syksyllä on tarkoitus saada alustava luonnos tuloksista ja toimenpiteistä ja niihin liittyen yleisötilaisuuden pitäminen sitten.

18.12.2024

Aarni-Matti Mäntyselkä kertoi hankkeeseen kuuluvan kyselytutkimuksen tekemisestä, jonka Aarni-Matti toteuttaa. Aarni-Matti on tässä vaiheessa koostanut tietoja hankkeeseen liittyen. Kysely on tarkoitus toteuttaa alkuvuodesta 2025. Keskustelua käytiin kokouksessa siitä, miten hanke ja vedenkorkeuden muutokset vaikuttaisivat lopulta alapuolisen vesistön tilaan. Yhteinen näkemys kuitenkin oli, että virtausvaihtelut pitäisi saada tasaantumaan ja hankkeella on positiivinen vaikutus alapuoliseen vesistöön.

4. **ACWA-LIFE –hankkeen tilannekatsaus ja jatkoaskeleet, Petri Nieminen, Pohjois-Savon ELY-keskus**

Petri Nieminen esitteli ACWA-Life hankkeen tilannekatsauksen. Hanke on tällä hetkellä rahoitushakuvaiheessa, hankkeessa mukana viisi eri demoaluetta missä vesienhoidon toimenpiteitä on tarkoitus testata. Kyseessä 8 vuotinen hanke, johon EU:ta haetaan rahoitusta n. 60 % hankkeen kokonaiskustannuksista. Virtasalmi-Joroinen on yksi demoalue; tarkemmat toimet hankkeessa ovat mm. projektihenkilön palkkaus, jo tehtyjen selvitysten ja suunnitelmien toimenpiteiden toteutus, kosteikkojen toteutus, hoitokalastuksen suunnittelu, asiakkaiden neuvonta kohdealueella sekä vaikutusten seuranta vesinäytteidenoton kautta. Pohjois-Savon ELY:n osalta keskitytään erityisesti maatalouden aiheuttaman vesistökuormituksen hillintään. Etelä-Savon ELY puolestaan keskittyy metsätalouden vesiensuojeluasioihin. Lopullinen hankehakemus on tarkoitus jättää maaliskuussa 2025.

Keskustelua käytiin siitä, saadaanko metsätaloussektori mukaan myös hankkeeseen. Tiina Kontio nosti esille, että voiko hankkeen aikana nostaa uusia potentiaalisia kosteikkopaikkoja mukaan; mm. Joroisten lentokentän kosteikko, Enonjoen mahdollinen uusi kosteikkopaikka. LUMO kohteet ja kosteikot.

Keskustelua käytiin ”ikuisuuskemikaaleista” (PFAS yhdisteet) joita on syntynyt Joroisten lentokentän palontorjunta harjoituksista. Mikä on pitoisuuksien taso Joroisvirrassa ja edelleen Joroisellässä, ovatko yhdisteen miten vaarallisia ja leviävätkö haitta-aineet kalojen kautta ihmisiin. Onko mahdollista, että Pohjois-Savon ELY tätä asiaa selvittää ja seuraa pitoisuuksia? *Käsitellään asiaa seuraavassa kokouksessa.*

5. **Hankekatsaus (valmistuvat ja käynnissä olevat sekä 2025 aikana käynnistyvät hankkeet), Paikalliset toimijat, SKVSY, ELY**

Tiina Kontio kertoi päättyneen Kosteikkojen Joroisellkä hankkeen tuloksista, yhteensä kuusi kosteikkosuunnitelmaa ja yksi korven ennallistamissuunnitelma. Lisäksi paljon tiedotusta ja erilaisia tilaisuuksia hankkeen tienoilta. Hanke oli lyhyeen toteutusaikaan peilausten onnistunut. Kosteikkokohteita on tarkoitus rahoittaa Acwa-Life hankkeen kautta sekä Ruokaviraston Ei-tuotannollisen investointituen avulla. Tiina sai vuoden ympäristöhenkilö palkinnon hankkeen puitteissa.

Sanna Katajamäki kertoi ELY:n -avustuksilla toteutetuista hankkeista, jotka ovat käynnissä, valmistuneet tai mitä uusia hankkeita on tulossa. Käynnissä on mm. Tervajoen kosteikko sekä Joroisten pohjavesialueiden suojelusuunnitelma. 2024 vuoden loppuun mennessä valmistuu mm. Valvatuksen hoitokalastus, Joroisellän hoitokalastus sekä Kosteikkojen Joroisellkä -hanke. Uusina hankehakemuksina on mm. Vesku25 -hanke sekä Valvatuksen hoitokalastuksen jatkohanke.

18.12.2024

Petri Miettinen kertoi, että Tervajoen kohteen osalta odotetaan myös päätöstä aurinkovoimapuisto -hankkeesta tulevaksi 18.12 mennessä. Lisäksi pari muutakin aurinkovoimapuisto -hanketta alustavasti viritteillä Joroisten alueella.

Sakari Häyrinen kertoi, että Sysmä järven ja Savuniemen alueelle on suunniteltu niittohankkeita kesälle 2025 joilla vedenlaatua ja virkistyskäyttöä saataisiin paremmaksi. Käynnissä on pienten osakaskuntien yhdistyminen ja sitä kautta toimenpiteiden tehokkaampi toteuttaminen "isommilla hartioilla". Teemu Hentinen kommentoi myös asiaa, että osakaskunnat hakevat nykyisellään paljon avustuksia vesistökunnostuksiin.

Arnevi Rautanen kysyi ELY -rahoituksista, että onko hakemustilanne hankeavustuksiin poikkeuksellinen ja miltä rahatilanne näyttää tällä hetkellä tällä hakukaudella. Sanna Katajamäki vastasi, että hakemuksia tuli hyvä määrä, hieman enemmän kun parina viime vuonna. Rahatilanteesta on vielä vaikea sanoa, mutta ELYlle saapuneet hankkeet ovat kaikki perusteltavissa rahoitettaviksi hankkeiksi. Rahoitusesitykset ministeriöille tehdään alkuvuodesta 2025.

Virtavesi hankkeista Risto Salko kertoi, että joitain kohteita toteutuu vielä tämän vuoden aikana. Liunan kalatien osalta on valitus menossa, joten se viivästyy. Virnasjoki-Längelmäenjoen osalta suunnitelmat ovat olemassa, rahoitushaku vielä tekemättä. Tämä voisi olla myös yksi ACWA-life hankkeen kohteista.

Teemu Hentinen kertoi myös virtavesihankkeista. Liunan kalatiehanke ja Kolkonjoen Myllyn kalatie valmistuivat, muut kunnostukset jatkuvat. Teemu esitteli vesialueiden osakaskuntien yhdistymishanketta ja niihin liittyen kartan, missä Joroisten vesialueiden osakaskunnista iso osa yhdistyy ja jatkossa saadaan suuri n. 8000 hehtaarin osakaskunta, johon muut pienemmät voivat halutessaan myöhemmin liittyä. Etelä-Savon ELYn alueella on myös paljon yhdistymisiä tulossa; uusia osakaskuntia muodostuu ja vanhoja lakkautuu. Näihin liittyen tammikuussa kokous vielä.

Petri Miettinen kertoi "Tulevaisuuden Huutokoski" -hankkeesta johon kunta on saanut rahoitusta. Hankkeessa on tarkoitus toteuttaa Huutokosken virkistyskäytön ja matkailullisten arvojen kehittämistä sekä kalatiekunnostusta. 16.12. aloittaa hanketyöntekijä Joroisten kunnalla tähän hankkeeseen liittyen. Hankkeesta lisätietoa löytyy mm: <https://www.joroien.fi/tyo-ja-elinkeino/hanketoiminta/tulevaisuuden-huutokoski/>

Sanna Katajamäki kertoi saaneensa viestiä Metsäkeskuksen Marjo Aholalta, että Metsäkeskus vetäytyy pois resurssien puutteen vuoksi vesienhoitoryhmän kokoonpanosta, mutta voi jatkossa osallistua kutsuttuna kokouksiin, joissa käsitellään erityisesti metsätalouden vesiensuojeluun liittyviä asioita.

6. Muut asiat

Keskustelua käytiin Kolkonjoen koekairauksesta, jossa haetaan malminetsintälupaa alueelle, mikä on ryhmän näkökanta siihen. TUKES on pyytänyt lausuntoa ELY:ltä koekairauksen haitallisuudesta luontoarvoille. Veli-Matti Vallinkoski kertoi, että Etelä-Savon ELY -keskus antaa varsinaisen lausunnon asiasta. Vesienhoitoryhmänä on vaikea asiaan ottaa virallisesti kantaa, koska ELY on viranomaisena mukana kokoonpanossa. Kokouksessa mm. osakaskuntien edustajien näkökulma koekairauksien toteuttamiseen oli

18.12.2024

kielteinen, mm. juuri valmistunut kalatie johon koekairaukset vaikuttavat todennäköisesti haitallisesti. Malmien hinta on korkea ja nousussa, joten kaivosyhtiöt kovasti etsivät uusia esiintymiä.

Marika Limatius: Joroisten lentokentän paloharjoitusalueen PFAS yhdisteistä löytyi Pohjois-Savon ELY:n lausunto, jossa mainittu, että kyseisistä yhdisteistä ei pitäisi olla haitallista vaikutusta ympäristöön. Kalastonäytteitä oli otettu pitoisuuksiin liittyen ja todettu pitoisuuksien alittavan suositellut raja-arvot. Onko tarpeen tehdä seuranta vai ei asiaan liittyen? *Tämä seuraavan kokouksen asialistalle.*

7. Seuraavan kokouksen ajankohta

Sovittiin seuraavan kokouksen ajankohdaksi torstai 8.5.2025 klo 9-11. Aluksi kokoonnutaan Joroisten virastotalolla ja sen jälkeen siirrytään Kolkonmyllyn kalatien avajaisiin kohteelle klo 12 alkaen.

8. Kokouksen päättäminen

Petri Miettinen päätti kokouksen klo 11.

Liitteet Tuulikki Miettinen ja Aarni-Matti Mäntyselkä, Joroisvirran reitin pjs.pdf
Petri Nieminen, ACWA LIFE, 12.12.2024.pdf

Jakelu Joroisten vesienhoitoryhmän jäsenet

Tiedoksi